

11-5

Aan

Minister voor APP

nota

Nota bij Kamervragen van Kamerlid de Kort met
betrekking tot evaluatie buiten toepassing laten 4-
wekenzoekperiode gemeente Utrecht

TER BESLISSING

Directie

Datum

3 mei 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij

8 mei 2023

Bijlage(n)

0

Aanleiding

De gemeente Utrecht heeft in oktober 2021 (na afloop van de tijdelijke coronamaatregelen waarbij de vierweken zoekperiode tot 27 jaar voor kwetsbare jongeren niet werd toegepast en een 'kan'-bepaling voor zelfredzame jongeren gold) besloten om de vierweken zoekperiode in het jaar 2022 niet toe te passen bij aanvragen van jongeren. Dinsdag 11 april 2023 heeft de gemeente Utrecht de evaluatie van deze maatregel gepresenteerd. Kamerlid De Kort (VVD) heeft naar aanleiding van de evaluatie (en de media aandacht die er is geweest voor het buiten toepassing laten van de vierweken zoekperiode door de gemeente) Kamervragen gesteld. Bijgevoegd treft u de beantwoording aan.

Geadviseerd besluit

- Indien u akkoord bent met de voorgestelde beantwoording, kunt u de beantwoording verzenden naar de Kamer. De deadline voor de beantwoording verloopt tijdens het reces. Wij verzoeken u daarom deze vragen op korte termijn na einde reces (8 mei) aan de Kamer te doen toekomen.
- U wordt geadviseerd op korte termijn met wethouder Voortman te bespreken hoe de in de evaluatie genoemde positieve effecten behouden kunnen blijven binnen een uitvoering die in lijn is met de Participatiewet. Ambtelijk lopen deze gesprekken al.

Kernpunten

- De evaluatie van de gemeente Utrecht schetst een beeld van de jongeren die op dit moment een aanvraag bijstand indienen. Het gaat vaak (80% tot 90%) om jongeren met problemen op verschillende leefgebieden en veelal een klein netwerk. Het leeuwendeel heeft, naast de financiële ondersteuning van de bijstand, ook behoefte aan ondersteuning op andere leefgebieden, zoals het vinden van passende dagbesteding en hulp bij geldzorgen. De stap naar de arbeidsmarkt vraagt veelal ondersteuning die nu door de geboden bestaanszekerheid ook effectief vorm kan krijgen.
- In de pers is eerder genoemd dat de Utrechtse stap heeft geleid tot een toename van het aantal jongeren in de bijstand met 15%. In een later persbericht zijn deze cijfers genuanceerd. Het betrof een toename van het totaal aantal aanvragen met 15%. Als het gaat om het aantal toegekende aanvragen (de uiteindelijke instroom) was sprake van een 0,6% stijging, dat in de Utrechtse situatie neerkomt op een instroom van circa 30 personen.

- De vragen van het lid De Kort richten zich met name op twee punten:
 - De onwenselijkheid dat jongeren binnen de huidige overspannen arbeidsmarkt onvoldoende stimulans (zouden kunnen) ervaren om werk te aanvaarden; en
 - De onwenselijkheid dat een gemeente eigenstandig ervoor kiest onderdelen van de Participatiewet buiten toepassing te laten.
- In uw reactie benadrukt u dat van jongeren tot 27 jaar mag worden verwacht dat zij door werk of opleiding in hun toekomst investeren en dat de vierweken zoekperiode juist in de Participatiewet is geïntroduceerd om te expliciteren dat bijstand voor jongeren echt als laatste redmiddel moet worden beschouwd.
- U toont zich echter ook bewust van het feit dat de groep die een beroep doet op bijstand gedifferentieerd is en deels een grote (een op korte termijn niet overbrugbare) afstand tot de arbeidsmarkt heeft.
- Voor deze groep, die ook binnen de groep jongeren tot 27 jaar is te identificeren (zoals we ook tijdens de coronamaatregelen hebben gedaan), werkt de vierweken zoekperiode ondoelmatig en is er soms sprake van ongewenste effecten (zoals het buiten beeld raken van de jongere).
- U wijst in dit kader ook op de maatregelen die u treft om juist deze ongewenste effecten te ondervangen. Het gaat dan om de wetwijziging per 1 juli 2023 in het kader van Breed Offensief op basis waarvan de vierweken zoekperiode niet meer geldt voor jongeren met een arbeidsbeperking en het voorstel binnen Participatiewet in Balans om gemeenten ook in andere situaties de mogelijkheid te geven om de vierweken zoekperiode buiten toepassing te laten indien dit ongewenste effecten heeft.
- Ten aanzien van het tweede punt geeft u aan dat de Participatiewet tot doel heeft om mensen te laten participeren, bij voorkeur door hen deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt. Als een beroep op bijstand door werkaanvaarding kan worden voorkomen, heeft dat dan ook de voorkeur. De vierweken zoekperiode is vanuit dat doel in de Participatiewet opgenomen en van gemeenten mag worden verwacht dat zij dit effectief inzetten.
- U geeft daarom aan in gesprek te willen met de gemeente Utrecht. Enerzijds om samen met hen een beter beeld te krijgen welke doelgroep voor bijstand in aanmerking komt door het buiten toepassing laten van de vierweken zoekperiode. Anderzijds ook om samen met hen te kijken hoe de in de evaluatie genoemde positieve effecten behouden kunnen blijven binnen een uitvoering die in lijn is met de Participatiewet.
- Ambtelijk lopen deze gesprekken reeds. Wij doen u (zoals donderdag 20 april met u besproken) voorafgaand aan het Commissiedebat Participatiewet van 14 juni een nota toekomen met de uitkomsten van deze gesprekken. Ons advies is om ook zelf met wethouder Voortman contact te hebben.

Datum
3 mei 2023

Onze referentie